

Iulian Bocai

Constantin

un portret

POLIROM
2019

1

Veniseam în București ca student la limbi clasice dintr-un oraș de provincie a cărui numire n-ar adăuga nimic poveștii, să-i zicem C***, dar care avea în comun cu toate celelalte orașe de provincie ale țării faptul că peste străzile, blocurile, parcurile, piețele și locuitorii săi se lăsase în anii aceia o tristețe transparentă și înceată, subțire ca o peliculă de bacterii, pe care adulții o întâmpinau cu veselia lor disperată dintotdeauna, nefiind încă în stare să presimtă în aer absența viitorului ce chiar atunci părea să se suspende pentru o vreme din istorie. Plecasem de-acasă dimineața devreme, plin de speranță, cu două zile înainte să încep cursurile, ca să am timp să mă așez în noua casă și să învăț măcar drumul cu metroul până la facultate, după ce încă dinainte să plec mă plimbases zile întregi cu degetul pe o hartă despăturită a Bucureștilor, ca să iau pulsul marilor

artere și să verific de zeci de ori cum se legau vinișoarele mai mici ale orașului de viitorul meu cuib, în care îmi închipuiam că aveam în sfârșit să descopăr, ajutat de această nouă și promițătoare libertate, o viață numai a mea. Aveam cu mine o geantă de voiaj imensă, neagră, pe care o împrumutasem de la vecini și în care-mi aruncasem haine, căni, farfurii și tacâmuri, câte unul din fiecare, prosoape și câteva perechi de încălțări, două sau trei cărți de poezie – din care pe-atunci citeam cu o pasiune vecină cu prostia, gândindu-mă că simplul fapt că le citesc cu plăcere și răbdare are să-mi așeze cumva versurile, rimele și ideile în minte și că asta era suficient să mă transforme într-un maestru.

Înainte să vin în capitală, văzusem din ea doar câteva bulevarde și știam din auzite că avea două milioane de locuitori, o cifră care mamei i se păruse de negândit, dar de care mie nu-mi era teamă, plin cum eram încă de naivitatea unei adolescențe neconsumate; ajunseseam în oraș cu o seninătate nestudiată și un entuziasm nesăbuit, care aveau să-și dovedească limitele mai târziu, când, pus în fața unor dileme simple și cât se poate de firești, aveam să mă arunc asupra lor cu patosul, afectarea și graba celor care nu au învățat încă să-și ajusteze reacțiile la lume. Eram,

în plus, un produs al clasei muncitoare și n-aveam niciun lucru pe numele meu și foarte puține lucruri în cap, în afara unei idei curajoase c-aș fi fost poet, care-mi făcea capul greu și-mi dădea o oarecare încredere în mine, acum știu că necuvenită; poate nu-i de mirare că citatul meu preferat din perioada aia era unul din *Moby Dick*, în care se vorbea despre nava Pequod, plutind pe mare cu cala goală și puntea grea de balene moarte, ca despre un student famelic cu capul plin de Aristotel.

Primele trei, patru luni de zile am stat în gazdă în apartamentul unui fost inginer de metrou, al cărui nume l-am și uitat. Plăteam pentru o cameră cam 400 de lei pe lună și nu aveam voie să aduc acasă pe nimeni. Era un bătrân rău, cu respirația grea, cum mai cunoscusem și-n blocurile de nefamiliști cu pereți subțiri ai copilăriei mele, și care în casă purta mereu niște izmene pe care memoria mea le asociază și acum cu coridoarele insalubre ale spitalelor de provincie. Albe, cu dungi albastre și cu nasturi. Sub ele abia dacă-i puteai ghici corpul și nici diafragma nu părea să i se miște când respira – așa că am bănuț că era pe moarte, deși n-avea în purtare nimic din blândețea circumstanțială pe care muribunzii, măcar din spaimă, dacă nu din convingere, reușesc să

le-o arate și altora. Chiar și-n pragul morții încerca să se asigure că toate lucrurile pe care le făceam în casă nu distrugeau cu nimic ecosistemul de ore de trezire inumane, urinări frecvente și preumblări nocturne pe care și-l crease tacticos în ultimele decenii și după care puteai să-ți potrivești ceasul, iar cele mai dese discuții pe care le aveam cu el erau despre curățenie, despre cum trebuia să cumpăr și eu odorizante pentru veceu, saci de gunoi, capete de mop și alte lucruri. Când eram plecat la cursuri, intra în odaia mea și se uita la covorul și la mobila de acolo să vadă dacă era totul în ordine și dacă nu le-am făcut ceva, iar odată, când găsisse pe o carpetă din pragul camerei o pată de nu mai știu ce, m-a întrebat seara, când m-a prins în bucătărie, dacă nu cumva mă căcasem pe ea. *Mie nu-mi plac chiriașii care se cacă pe covoare.* Am rămas mut. Dar el întrebase foarte serios și m-a pus s-o spăl și-am dormit în noaptea aia cu teama că o să mă dea afară a doua zi.

Alteori, când intram pe ușă seara, îl găseam stând în bucătărie cu soră-sa, care venea la el de pe undeva din Ilfov și-l mai ajuta, făcându-i curat și dereticându-i casa sau însoțindu-l în vizitele dese la un spital din Berceni, de unde se întorcea o dată pe săptămână cu teancuri de

analize pneumologice pe care le citea cu mare atenție când rămânea singur. Când erau amândoi de față, îi vorbea femeii despre mine la persoana a treia, ca și cum n-aș fi fost acolo.

E băiat bun, îi zicea, dar nu prea vorbește.

Și-așa era, în preajma lui tăceam ca o carmelită, ascultându-i respirația astmatică de viezure pe moarte și înțelegându-ne mai mult din priviri și gesturi, fiindcă dacă-i vorbeai prea mult își pierdea răbdarea cu tine și vedeai dintr-odată în postura lui, în gesturi sau în privire o agresivitate abia stăpânită care-ți dădea de înțeles că nu mai voia să-i stai în preajmă. Soră-sa era și ea subțire și suptă la față ca el și odată am găsit-o la mine-n cameră, privind în jur cu ochi exoftalmici și băgăcioși. Ca să se justifice, mi-a spus că era mizerie acolo și că ar fi trebuit să am grijă de cameră, fiindcă n-aveam să stau la ei pentru totdeauna și trebuia să mă gândesc că nu era casa mea; mi-a zis-o cu vocea mieroasă, plină de falsă răbdare, a bătrânilor care se fac că te învață ceva, dar mi-am dat seama, văzând-o încurcată, că nu să facă curat venise, ci să vadă cum trăia străinul care eram și pe care-l luaseră în casă, împinsă de la spate de o combinație de curiozitate indiscretă și instinct de moșier zgârcit pe care numai la proprietarii din București am mai întâlnit-o.

Erau amândoi oameni din aceia, mereu prea mulți, care emană indispoziție și când sunt fericiți, dar, cum el stătea tot timpul în cameră uitându-se la televizor și cum eu eram mai degrabă plecat și reveneam doar seara, nu ne întâlneam prea des, spre ceea ce luam drept marea ușurare a amândurora.

E lucru straniu să pleci din casa familiei tale și dintr-odată să te pomenești trăind cu străini. Fusesse lucru straniu și până să-l găsesc pe bătrânul ăsta fără nume. Venisem în București cu trei săptămâni înainte, la sfârșitul verii, să caut gazdă prin ziarele cu anunțuri imobiliare și petrecusem o zi întreagă prin parcuri, în apropierea cabinelor telefonice, sunând bătrâne tipicare și bătrâni domoli, umblând apoi după adrese de-a lungul vechilor cartiere muncitorești, frumoase numai în soarele acela de vară târzie, pentru ca, de îndată ce le vedeai pe dinăuntru, blocurile să-și arate murdăria și cariile, ca niște clădiri vii care-și așteptau decesul și pe care doar respirația furnăită a locatarilor părea să le mai țină în viață. Mulți dintre oamenii pe care-i sunai te refuzau încă de la telefon, măsurându-te după voce sau după ce studieai. Pe-atunci doctorii, avocații și polițiștii erau de mare viitor și primiți cu brațele deschise